

НАЦИОНАЛНА МРЕЖА ЗА ДЕЦАТА

Изм. № 50/17.03.2022 г.

ДО

КАЛИНА КОНСТАНТИНОВА
ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ ПО
ЕФЕКТИВНО УПРАВЛЕНИЕ

ГЕОРГИ ГЪОКОВ
МИНИСТЪР
НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

ПЕТЯ ПЪРВАНОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА ДЪРЖАВНАТА АГЕНЦИЯ ЗА БЕЖАНЦИТЕ

ЕЛЕОНОРА ЛИЛОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА ДЪРЖАВНАТА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА
ДЕТЕТО

ПРОФ. ДИАНА КОВАЧЕВА
ОМБУДСМАН
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СИЛВИЯ ГЕОРГИЕВА
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР
НА НАЦИОНАЛНОТО СДРУЖЕНИЕ НА
ОБЩИНИТЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

КОПИЕ ДО

РУМЯНА ПЕТКОВА
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА
АГЕНЦИЯТА ЗА СОЦИАЛНО ПОДПОМАГАНЕ

ВИКТОРИЯ ТАХОВА
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА
АГЕНЦИЯТА ЗА КАЧЕСТВО НА СОЦИАЛНИТЕ
УСЛУГИ

НАЦИОНАЛНА МРЕЖА ЗА ДЕЦАТА

Относно: Нужда от спешни мерки за осигуряване на закрила на децата бежанци

Уважаема г-жо Константинова,

Уважаеми г-н Гьоков,

Уважаема г-жо Първанова,

Уважаема г-жо Лилова,

Уважаема проф. Ковачева,

Уважаема г-жо Георгиева,

Организациите - членове на Национална мрежа за децата работят на терен и посрещат нуждите на децата и семействата, бягащи от военния конфликт в Украйна, от самото начало на военните действия. Представители на наши организации са на терен в Русе, Варна и Силистра и посрещат влаковете и автобусите, предоставят хуманитарна, здравна, логистична, информационна, психологическа, правна и друга помощ на децата и техните майки. Заедно с това десетки организации в цялата страна вече подкрепят или са заявили готовността си да настанят и подкрепят децата бежанци и техните семейства.

И докато стана ясно, че Националният кризисен щаб е идентифицирал проблема с регистрацията на бежанците, нуждата от информация и насочване още на граничните пунктове и нуждата от помощ с настаняването, то **нужни са спешни мерки в полето на системата на закрила на детето, които да гарантират безопасността и здравето на децата както в краткосрочен, така и в дългосрочен план.** По данни на Националния кризисен щаб до момента в България са останали над 32 000 души, от които една трета са деца. Това са около 10 000 деца само за последните 20 дни. За момента не са откриваемы реални данни за броя на непридружените деца.

Около една трета от социалните услуги за деца в България се управляват от граждански организации. Голямата част от тях са членове на Национална мрежа за децата. В следващите месеци се очаква огромна част от непридружените деца, както и семействата с деца да разчитат на системата за закрила на детето и помощта на социалните услуги за справяне с непосредствените и дългосрочните последствия от разрушаването на живота им в Украйна.

В този контекст алармираме за следните спешни стъпки, които трябва да бъдат предприети, за да се укрепи системата, така че да може да отговори на огромната нужда от помощ и подкрепа не само на пристигащите деца, преживели ужаса на войната, но и на децата и семействата, които вече са подкрепяни от социалните услуги в България:

- Да се създаде в спешен порядък подгрупа на Кризисния щаб с фокус децата, която да включва представители на МТСП, АСП, ДАЗД, МОН, МЗ, ДАБ, МРРБ и граждански организации.

НАЦИОНАЛНА МРЕЖА ЗА ДЕЦАТА

- Да се създаде единен регистър на непридружените деца, влизащи в България, който включва основни данни за детето - неговия статут (двойно гражданство, бежанец с временна или постоянна закрила, туристическа виза); настойнически статут – с родител, настойник, приемно семейство, непридружен и др.).
- Да се направят съкратени обучения за разпознаване и посрещане на непридружени деца и протокол за взаимодействие на пограничните служби и ОЗД.
- Да се проведат съкратени онлайн обучения за работещите в ДСП и ОЗД с практически насоки за работа с деца бежанци. Организацията - членове на Национална мрежа за децата имат експертиза по темата и могат в краткосрочен план да предоставят такива обучения и насоки.
- Да се подсилят ОЗД в Русе, Варна и Шабла с човешки ресурс, който да може да поеме регистрацията и насочването на пристигащите непридружени деца, включително и на самата граница.
- Да се проследи внимателно прилагането на указанията към РДСП, ДСП и ОЗД по отношение на настаняването на непридружените деца, като се гарантира, че няма да бъдат прекъсвани емоционални връзки между децата. Децата, които се придружават от близки на семейството, натоварени с родителски функции от биологичните родители на децата, не трябва да се приемат като непридружени деца, а да се третират като деца, придружени от близки и роднини. В случая на реално непридружени деца, прилагането на указанията трябва да се проследи и по отношение на приоритетното разглеждане на настаняването, насочване към приемна грижа, включително като спешно настаняване, и да не се допуска настаняване на деца в резидентни услуги.
- АСП да даде към ДСП и доставчиците на социалните услуги насоки и пояснения как и на какво основание да предоставят подкрепата към украинските бежанци, което да включва възможност както за предоставяне на социални услуги на самозаявилите се, така и на насочваните към услугите от отделите за закрила на детето и общината.
- Да се осигури психологическа и терапевтична помощ и работа с децата за преодоляване на травмите от войната и загубата, включително през социалните услуги. Възможността за ползване на услуги в общността от страна на пристигащите деца и техните семейства изисква информиране и насочване, но и готовност за допълнителна подкрепа към социалните услуги в случай, че потребностите надвишат техния капацитет.
- Да се използва съществуващия ресурс на приемната грижа като се направи преглед на профилите на приемните семейства без настанени деца, които към момента са 472 за цялата страна. Да се направи поддържащо обучение за работа с непридружени деца бежанци и профилите на приемните родители да се актуализират, за да осигурят възможност за настаняване. Допълнително, нуждата от подготвени хора, които да работят с деца в центровете за настаняване, включително почасова грижа, може да се посрещне като се отправи запитване през общините към приемните семейства без настанени деца в пограничните градове (към момента това са 17 приемни семейства в Русе и 22 - във Варна) за сключване на граждански договори.

НАЦИОНАЛНА МРЕЖА ЗА ДЕЦАТА

- Да се осигури супервизия и психологическа подкрепа за работещите в системата, работещите в социалните услуги и приемни родители, за избягване на синдрома „прегаряне“ и вторична травма. Възможни решения са създаване на национален телефон за подкрепа и създаване на мобилна група от психолози. За целта може да бъде използван и експертният ресурс на гражданските организации.
- Да се осигурят преводачи от и на украински и руски език, които да направят ефективна работата на психолозите и социалните работници, които подкрепят децата и семействата.
- Да се изработят протоколи за отговор на чести запитвания във връзка със закрилата на детето от страна на ОЗД, социални услуги, приемни родители и др. за Държавната агенция за закрила на детето, Националната телефонна линия за деца 116 111 и Агенцията за социално подпомагане, с които да бъде запознат целия персонал.
- Да се създаде специална операция в рамките на ОПРЧР, която да предвиди финансов ресурс за осигуряването на обученията, психологическата подкрепа за децата и семействата и работещите в системата и др.

Не на последно място, подчертаваме изключителната важност на постоянната координация между различните сектори и нива.

Това са само част от възможните решения на този етап. Заедно с това в дългосрочен план е необходимо да се предприемат мерки за цялостна реформа на системата за закрила, за които гражданските организации и работещите в социалните услуги настояват от години.

Вярваме, че при наличието на воля, добра организация и взаимодействие дългогодишните дефицити на системата за закрила могат да бъдат отчасти компенсирани, така че да се гарантират здравето и безопасността както на децата бежанци, така и на българските деца.

Ние от Национална мрежа за децата оставаме на разположение като коректен и предвидим партньор за гарантирането на закрилата на всяко дете в тази безпрецедентна криза.

Национална мрежа за децата

17.03.2022